

וִיתִילְדוּ

לקט רשימות בעניני יוחסין

נפתלי אהרן וקשטיין
המאגר העולמי לכתבי היוחסיןתגובות והערות: פקס - 076-5-104905
דוא"ל - 0765104905@bezeqint.net**וִיתִילְדוּ**

על משפחותם לבית אבותם / לחקר היוחסין בישראל

168

**נצר מטעי מגזע מרדכי הצדיק /
כתב יוחסין ה"מדלג על ההרים" / ועוד**

פרק ראשון

מרדכי הצדיק ומשפחות מיוצאי חלציו

א

פתח דבר: כולנו בני "דור" אחד נחנו...

הסברא נותנת, שכיום, בשנת חמשת אלפים ושבע מאות ושבעים וארבעה שנים לבריאת העולם, רובם ככולם של בני דורינו - ציבור היראים והשלמים מדור לדור - מננים ומתייחסים עם צאצאיהם של מרדכי הצדיק ובני דורו, דוד המלך ע"ה, שמואל הנביא ע"ה, וכו', ועד רבותינו הראשונים כמלאכים זי"ע עד לבעלי ה"תוספות" וכו'.

ואכן, אין לך כמעט "מגילת יוחסין" בדורינו שאינה מכילה בצורה זו או אחרת יחוס מפורט או מדולג עד דוד המלך ע"ה או רש"י הקדוש, וכדומה.

* * *

מהאי טעמא, אין לנו אכן כל ענין לציין שושלת יוחסין עד לדורות ההם, וכמעט שאיננו נדרשים לכך ב"מגילות היוחסין" שאנו עורכים בס"ד, אלא אם כן הם עומדים באחת משתי תנאים אלו שאותם נפרט להלן, אשר רק במקרים אלו בלבד אנו מציינים יחוס מסוג זה ומתייחסים גם אליו. והם:

א. רק במקרה שיש בידינו דרך כל שהיא לחבר ולקשר בין אותו הדמות שאנו כותבים עליו במגילה, למן הדמות שחי במאות עד שלש מאות השנים האחרונות, ועד הדמות הקדומה יותר - בתקופה קדומה למדי - החל מן הדור שבין תקופת רש"י הקדוש ובני דורו ועד לתקופת מרדכי הצדיק ודוד המלך ולמעלה מהם.

ב. רק במקרה שיש בידינו אסמכתא וציטוט ממקור קדום ביותר, ציטוט מדברי רבותינו הקדושים הקדמונים, המייחסים אכן בדבריהם את אותה הדמות כנצר וצאצא של אותו אחד מן הדורות הקדומים יותר כרש"י הקדוש ודוד המלך ולמעלה מהם.

* * *

וכל כך למה?

נִתְּלָדוּ

לקט רשימות בעניני יוחסין

נפתלי אהרן וקשטיין
המאגר העולמי לכחבי היוחסין

תגובות והערות: פקס - 076-5-104905
דוא"ל - 0765104905@bezeqint.net

זאת, מאחר שהרי כיום אין בידינו כלל את הכלים לבדוק שושלות יוחסין עד לדורות הקדומים ההם, ואם כי אנו מוצאים לפעמים רשימות ארוכות ועתיקות מסוג זה במגילות יוחסין, הרי שברוב המקרים הכל בנוי על השערות קלושות - במקרה הטוב, ולפעמים אף בחיבורים וקישורים מלאכותיים ואף זדוניים בין שושלות יוחסין - כאשר "יוצרים" מגילת יוחסין בעצמם - מעין "תלי תניא בדלא תניא"...

ב

כל ישראל בני "דוד המלך" הם...

הדוגמא הקלאסית והנפוצה ביותר, הם מגילות היוחסין הנפוצים המייחסים את משפחות המהר"ל מפראג או בעל "שלשלת הקבלה" ועוד רבים דומיהם - ובעקבותיהם גם את כל המשפחות המסתעפות מהם - עד לדוד המלך ע"ה, והם עומדים ומונים בהם בשלימות שם אחר שם ממש - וללא כל דילוגים...

אך המעיין היטיב יווכח ויראה שהכל נבנה שם על ידי "דיבוק" שמות מאוחרים לשמות קדומים ומקוריים יותר שנאספו ונלקטו הישר מרשימתו של הנשיא רב שר שלום בפירוט יחוסו עד דוד המלך, שהיא הרשימה היחידה הקיימת בידינו של פירוט דורות עד דוד המלך ע"ה, ואשר למעשה היא עצמה לוקה בחסר רב - ובכוונה תחילה - כפי שהועד על כך על ידי כותב מגילה זו בעצמו.

* * *

ויצוין. מצוי עמנו סידרה נרחבת בת עשרות מאמרים המוכיחים את המסקנה הנ"ל בפירוט ובדיוק רב ובהוכחת הזיופים מתוך הרשימות עצמן, ובבא העת נפרסם אותה בס"ד.

* * *

לסיכום. במקרים שכאלו, איננו חוקרים כלל אם היחוס נכון או לא. אלא האם יש התייחסות לכך והאם יש זכר וציון לדבר במקורות הקדומים ממש. ורק אם התשובה תהייה חיובית, או אז ההתמקדות שלנו תהיה אך ורק בשאלה אחת בלבד: **האם יש בידינו גם את הדרך לקשר בין הדמויות?**

ג

היש עמנו נצר מטעי מגזע מרדכי הצדיק ע"ה?

בימי הפורים האלו, כאשר שמו של מרדכי הצדיק עולה בפינו שוב ושוב, מעניין יהיה לבדוק אודות שושלת יחוסו למעלה בקודש ויוצאי חלציו.

והנה, בכל ספרי היוחסין לא מצאנו את שמו כלל, כי אם אצל שמו של אחד המיוחדים שבין רבותינו בעלי התוספות זי"ע - ה"ה רבינו מאיר מרוטנבורג - המהר"ם מרוטנבורג זצ"ל. ברבים מספרי היוחסין המאוחרים שחוברו בדורינו אנו, מציינים שהמהר"ם מרוטנבורג

נִתְּנָה לְדָוִד

לקט רשימות בעניני יוחסין

נפתלי אהרן וקשטיין
המאגר העולמי לכתבי היוחסין

תגובות והערות: פקס - 076-5-104905
דוא"ל - 0765104905@bezeqint.net

היה מצאצאיו ומבני בניו של מרדכי הצדיק זי"ע.

* * *

על פי האמור לעיל, אין בדעתנו - וגם אין בידינו את הכלים לכך - לבדוק אם יחוס זה נכון או לא. וגם מסתבר שאכן לא רק הוא עצמו עצמו, אלא הוא וכל בני דורו עמו, כולם היו אכן מצאצאי מרדכי הצדיק.

אלא מאי? בשאלה אחת עלינו להתמקד: האם יש לנו מקור קדום מאוד המציין ומשייך את המהר"ם מרוטנבורג כנצר למרדכי הצדיק?

התשובה שלנו נכון לשעת כתיבת מאמר זה: **לא!**

יצרנו קשר עם כל כותבי היוחסין שראינו אותם מציינים את היחוס הלזה, וכולם כאחד מענה בפיהם שהם לא המציאו ח"ו את הדברים, וברור להם שהם ראו את הדברים כתובים באיזהו מקומן של כותבי יוחסין, אבל מאחר שכמנהג כרוב כותבי היוחסין ואף הם לא ציינו את המקורות לדבריהם, ולא טרחו להעמיד "אמת המים" עוברת תחת "אילנות היוחסין", משום כך פרח לו המקור מזכרונם ואבד בתהום הנשיה... חבל מאוד!

* * *

ואליכם אישים יקרים אקרא: **האם יש אי מי מבין הקוראים היקרים הי"ו שיודע מקור קדום בכתובים ליחוס המהר"ם מרוטנבורג כנצר מטעי מגזע מרדכי הצדיק?**

ד

משפחות "רוטנברג" ו"ייל" "לאנדא" ועוד - מצאצאי המהר"ם מרוטנבורג

מצאצאיו הנודעים של המהר"ם מרוטנבורג, שנים המה. א. **משפחת "רוטנברג"** הנודעת והמיוחסת. ב. **משפחת וייל** - צאצאי רבינו **יעקב וייל** - **המהר"י וייל**, אשר היה מצאצאיו - כפי שכותב נכדו **בעל ה"קרנן נתנאל"**, או מקרובי משפחתו - וכפי ששמע בתשובת **המהר"ם מפאדווה**.

מצאצאיו הנודעים של **המהר"י וייל**, הוא הגאון המפורסם **הרבי ר' העשיל מקראקא זי"ע**, אשר כעדותו של נכדו - **בעל ה"נודע ביהודה** - בהסכמתו ל"תורת נתנאל", הוא מעיד על זקינו **הרבי ר' העשיל** שהוא היה מצאצאי **המהר"י וייל**, עיי"ש.

* * *

ואגב. כאן תשובה לרבים מן השואלים היקרים הי"ו, אשר המה ראו וכן תמהו עלינו שערכנו בעבר את יחוסו של **בעל ה"נודע ביהודה** עד **הרבי ר' העשיל מקראקא** - דרך **אמו בלבד**, בעוד שלטענתם הוא הרי היה מצאצאי **הרבי ר' העשיל** גם דרך **אביו**, וכפי שנשמע להם - כמו לרבים אחרים - מתוך טעות בהבנת המשפט "גם שניהם" - המובא בלשון הקדמת בנו של ה"נודע ביהודה" לחיבורו של אביו.

ברם, אנו השבנו להם על פי הסכמה זו דלעיל, שבו מעיד ה"נודע ביהודה" מפורשות שהוא

נִתְּנָה לְדֹר

לקט רשימות בעניני יוחסין

נפתלי אהרן וקשטיין
המאגר העולמי לכחבי היוחסין

תגובות והערות: פקס - 076-5-104905
דוא"ל - 0765104905@bezeqint.net

היה מצאצאי משפחת וייל - דרך הרבי ר' העשיל וכנ"ל - אך ורק דרך אמו בלבד. ובלשונו - אודות המחבר בעל ה"קרבן נתנאל" הנ"ל: "דין רפוש מבית אמי שהיא מזרע הגאון המפורסם מוהר"ר יעקב ווייל". עכ"ל!

* * *

והנה, במאמר הנפלא "מוולאדווא ועד רוטנבורק" שערכנו בס"ד לקראת חג הפסח תשע"ג, הרחבנו אודות יחוסו של בעל ה"גאולת הגר" מפראג שהיה דור עשירי למהר"ם מרוטנבורג - ה"ה הגאון רבי אליקים געטשליק רוטנבורג מפראג.

הוא הגאון מחבר הפירוש "גאולת הגר" על התרגום לחמש מגילות, שנדפס בפראג, בהסכמת השל"ה הקדוש, בשנת שע"ח. וכך נכתב בשער ספרו: "חברו חד מחבריא ממשפחת רם / עשירי להגאון מאור הגולה מהר"ם / זכרוננו לברכה מפורסם באשר"י ובמרדכי ושאר פוסקים / ברוטנבורג היה בית מדרשו קם". [בטעם שם החיבור "גאולת הגר", כפי הנשמע מהקדמת המחבר, הוא על שמו של אונקלוס הגר - מחברו של התרגום. ברם, יתכן שהמחבר ביקש כאן גם לרמוז את שמו בשם חיבורו, וכנרמז בתיבת "הגר" בלשון נוטריקון: ה'מחבר ג'עטשליק ר'וטנבורג...].

שם, במאמר הנ"ל, הבאנו פירוט נפלא מתוך כתב יד קדום ביותר, ובו שושלת יחוסו למעלה בקודש - כפי שנכתב על ידו בעצמו, ותגליות נוספות ביחוס המשפחתי שנחשפו במסמך נדיר ביותר.

את שלשלת סדר יחוסו, כפי שהוא גילה אותו בעצמו בראש ספר ה"מרדכי" שהיה שייך לו, העלה הגאון הנ"ל על הכתב בעיצומו של יום הפורים של שנת ש"ח לפ"ק, וזה לשונו - כפי שהעתקנו ופיענחנו במאמר הנ"ל:

אתן שבח והודיה, לקל ברא שמיא, יהא שמיא רבה מברך לעלם ולעלמי עלמיא, וכל דידא דידא לי יהבי, ויזכני להגות בו באהבה, אבחר לה אכסני, ומדהבי זה הספר 'מרדכי', שנתן לי אבא מורי - 'אברהם', בן מהור"ר 'מרדכי', ביום שקורין בו מגילת 'מרדכי'. ח"ש לפ"ק".

כאן, בא הכותב על החתום, בתוספת פירוט שלשלת יחוסו - דור אחר דור. להקל על הבנת רצף הדורות, הוספנו מספור לפני כל אחת מהשמות. וזה לשון החתימה:

[1] נאום הקטן אליקים

[2] ב"ר אברהם ז"ל

[3] בן מהור"ר מרדכי ז"ל

[4] בן מהור"ר מאיר ז"ל

[5] בן מהור"ר גיצלק ז"ל

[6] בן מהור"ר זיסקינד ז"ל

[7] בן מהור"ר מאיר ז"ל

[8] בן מהור"ר ברוך ז"ל

נִתְּנָה לְדָו

לקט רשימות בעניני יוחסין

נפתלי אהרן וקשטיין
המאגר העולמי לכתבי היוחסין

תגובות והערות: פקס - 076-5-104905
דוא"ל - 0765104905@bezeqint.net

[9] בן מהר"ם מראטנבורג ז"ל.

* * *

במאמר הנ"ל, הוכחנו בראיות מופלאות שמשפחת הגאון הקדוש רבי יצחק מאיר אלתר - בעל החידושי הרי"ם מגור זי"ע, שהיה בנו של הגאון הקדוש רבי ישראל רוטנבורג זי"ע - אב"ד דק"ק גור ומגנישוב, אשר על פי המסורת היה מבני בניו של המהר"ם מרוטנבורג זי"ע, היה גם היא מבני משפחת בעל ה"גאולת הגר מפראג הנ"ל, שהיה דור עשירי למהר"ם מרוטנבורג.

ה

צאצאי המהר"ם מרוטנבורג - מגזע מרדכי הצדיק - משבט בנימין

מכיוון שכך, מן הראוי לציין את מה שהעיד אחד המיוחדים מבין צאצאי המהר"ם מרוטנבורג - ה"ה מרן החידושי הרי"ם מגור זי"ע - וכנ"ל, אודות צאצאי בנימין הצדיק כיום הזה, שהרי אף מרדכי הצדיק משבט בנימין הצדיק היה, וכמו שנמנו וגמרו בתרגומים ובמדרשי חז"ל - כדלהלן.

א. מרדכי הצדיק.

- ב. בן יאיר.
- ג. בן שמעי.
- ד. בן בענא.
- ה. בן מוצא.
- ו. בן אלה.
- ז. בן מפיבשת.
- ח. בן יהונתן.
- ט. בן שאול.
- י. בן קיש.
- יא. בן אביאל.
- יב. בן צרור.
- יג. בן בכורת.
- יד. בן אפיח.
- טו. בן שחריה.
- טז. בן עזריה.
- יז. בן שוקק.
- יח. בן מיכאל.
- יט. בן אלילאל.
- כ. בן עמיהוד.

נִתְּנָה לְדָו

לקט רשימות בעניני יוחסין

נפתלי אהרן וקשטיין
המאגר העולמי לכחבי היוחסיןתגובות והערות: פקס - 076-5-104905
דוא"ל - 0765104905@bezeqint.net

כא. בן שפטיה.
 כב. בן פתואל.
 כג. בן פיתן.
 כד. בן מלוך.
 כה. בן ירובעל.
 כו. בן חנניה.
 כז. בן זבדי.
 כח. בן שמריה.
 כט. בן זכריה.
 ל. בן מרימות.
 לא. בן חושם.
 לב. בן שחריה.
 לג. בן אצבעון.
 לד. בן עזריה.
 לה. בן גרא.
 לו. בן בלע.
 לז. בן בנימין הצדיק.

* * *

וכך אמר מרן החידושי הרי"ם זי"ע, כפי שהובא בספר ליקוטי הרי"ם, במדור "גלות וגאולה", שהגלות הזה הוא משבט יהודה ובנימין, שבט יהודה הם ספרדיים, ושבט בנימין הם אשכנזים. עכ"ל.

וראה מה שמצויין שם לדברי ה"שפתי חכמים" למסכת מגילה דף י"ב ע"ב, ד"ה "אביו מבנימין, הכותב בשם בעל ה"מדרש תלפיות": "שמעתי שרוב האשכנזים הם משבט בנימין הקטן שבקטנים". [ומציין שם עוד לרש"י בספר "שופטים", פרק כ' פסוק מ"ה].

פרק שני

בירוי יוחסין במשפחות "רוטנברג", "צישניסקי", "איינפלד", "קרייזווירט", ועוד

א

פתח דבר: מה דינו של כתב יוחסין ה"מדלג על ההרים"?

בפרק זה, נדון אודות כמה מגילות יוחסין המתייחסים אל צאצאי המהר"ם מרוטנבורג מגזע מרדכי הצדיק משבט בנימין - נשוא הפרק הראשון, הן על ידי משפחת רבי ישראל רוטנבורג מגור וכנ"ל, והן על ידי בעל ה"נודע ביהודה" וכנ"ל, ועוד.

נִיתִילְדוּ

לקט רשימות בענייני יוחסין

נפתלי אהרן וקשטיין
המאגר העולמי לכחבי היוחסין

תגובות והערות: פקס - 076-5-104905
דוא"ל - 0765104905@bezeqint.net

* * *

פתח דברינו יאיר במענה לרבים מן השואלים היקרים הי"ו, אשר המה תמהים ושואלים מדוע אנו מתייחסים בהסתייגות מיחוס שאיננו יודעים את פירוט יחוסו דור אחר דור. ומה בכך אם אבד הפירוט? האם משום כך נשלול ממנו את היוחסין המפואר שלו? ברם, כבר נדרשנו לכך פעמים רבות, ואכן סבורים אנו - על פי ראות עינינו, אשר כל "מגילת יוחסין" המבוססת על צמד המילים: "מגזע" או "מצאצאי" או "מבני בניו" - הם וכל כינוייהם, אינם יכולים להיכלל בין "מגילות היוחסין" המושלמים. המילים הללו מראים לנו שאין לנו כאן "מגילת יוחסין" כפשוטו, כי אם **"מראי מקומות"** בלבד למחקר עבור עריכת "מגילת יוחסין"...

* * *

מן הנסיון שלנו ניתן לקבוע כמעט בוודאות, שעל פי רוב, במקרים אלו שבהם "מדלגים" על החוליות החסרות ומכניסים אותם תחת הגדרת "מצאצאי", מתברר לבסוף לאחר חקירות ודרישות שלא מדובר כלל בצאצא של ממש, אלא בן משפחה בלבד, קרוב יותר או רחוק, "דוד" או "בן דוד", ולא יותר. "הא, ותו לא מידי".

ובדרך צחות יש לבטא את הדברים ב"לשון חכמים" של מחבר "ספר החכמה" - שלמה המלך ע"ה - ב"שיר השירים קודש" שלו: מה דינו של כתב היוחסין ה"מדלג על ההרים" - אשר אלו האבות וכדרשת חז"ל? לבסוף מתברר ש"קול דודי הנה זה בא"... ה"סבא" הופך ל"דוד" בלבד...

וכפי שנראה להלן, "מגילת יוחסין" המייחסת את ראש המשפחה כנצר מגזע רבי ישראל רוטנברג מגור, ולבסוף מתברר שרק ה"דוד" היה נכדו... לאחר מכן נראה "מגילת יוחסין" נוספת, המייחסת את ראש המשפחה לרבי יוסף הצדיק מפוזנא - שהיה חתנו של בעל ה"נודע ביהודה", אלא שלבסוף מתברר שהם היו אכן מצאצאיו של ה"נודע ביהודה" בלבד, ואילו רבי יוסף הצדיק מפוזנא היה להם רק "דוד" בלבד...

ב

שאלתא אודות הסתעפות משפחות "צישינסקי" ו"קרייזוורט" ו"מוקוטובסקי"

בעבר, ב"ויתילדו" מספר 32, הצגנו בפניכם קוראים יקרים הי"ו את השאלתא דלהלן, בתוך מסגרת מיוחדת, תחת הכותרת: **רבי יחיאל משה (פרל) אב"ד גראדזיסק - מצאצאי הרבי ר' ברוך ממעז'בוז' זי"ע**, ובו העלינו שאלות ותהיות ביחוס כמה משפחות המתייחסות אל אחת מאחיותיו של כ"ק מרן החידושי הרי"ם מגור זי"ע, ובראשם משפחת "צישינסקי".
[כותרת המשנה שם: **"גיסו של ה"חידושי הרי"ם" מגור זי"ע" / כיצד היה נכדו של מרן הבעל שם טוב זי"ע" / החסיד המופלג רבי יהושע מלאך (מוקוטובסקי) / מצאצאיהם, משפחות: מוקוטובסקי, פרל, צישינסקי, קרייזוורטה, ועוד"].**

* * *

נִתְּנָה לְדָוִד

לקט רשימות בעניני יוחסין

נפתלי אהרן וקשטיין
המאגר העולמי לכחבי היוחסין

תגובות והערות: פקס - 076-5-104905
דוא"ל - 0765104905@bezeqint.net

ואלו דברינו שם :

בסוף הספר "דרכי משה" (ווארשא תרצ"ז), מאת הגאון **רבי משה הלוי בעראנט** זצ"ל, שהיה שו"ב ומוהל בעיר דרזעוויצא-פולין, מובא רשימה מפורטת של סדר היחס של המחבר למעלה בקודש. להלן ציטוט משני קטעים, אותיות ה'ו':

"דודי וחמי זצ"ל, היה חתן הה"צ **רבי ישראל יצחק פערל** זצ"ל, בן הה"ג הצדיק החו"ב כו' **רבי יחיאל משה זצ"ל הגאבד"ק גראדזיסק**, שנתקבל לרב בעיר גראדזיסק עוד צעיר לימים, בשנת י"ח לחייו, אחר אביו הרב **רבי ברוך** זצ"ל ששמש שם בכתר הרבנות זמן רב, והוא נכד להרבי ר' **ברוך ממעזיבעזש זצוק"ל**. חתן הרה"ג המפורסם הרב **רבי יוסף טורטשינער** זצ"ל, בן רבינו הקדוש הרבי **מלובלין** זצלה"ה זי"ע."

"אא"ז הגאון ה"צ **מוה"ר יחיאל משה האבד"ק גראדזיסק** זצ"ל, נשא את בת הה"ק **רבי יוסף טורטשינער** זצ"ל בן **לרבינו הקדוש החוזה מלובלין** זצ"ל, מרת שרה'לע. ונשא פעם שנית את אחות החידושי הרי"ם זצ"ל, מרת רחל'ע ז"ל, והוליד ממנה שלשה בנים, ואלו הם: הבכור היה החסיד המפורסם **רבי יואל** ז"ל הנקרא ר' **יואל ווארקער**, והשני החסיד המופלג **רבי ראובן** ז"ל, והשלישי החסיד המופלג **רבי אברהם** ז"ל אשר דר בעיר אפאטשנא. כולם היו אנשי השם יראים ושלמים חסידים ותיקין, פארי הדור". עד כאן לשון סדר היחס שבספר "דרכי משה". וראה שם עוד פרטים נוספים על צאצאיו ואבותיו.

* * *

בספר "מאיר עיני הגולה", חלק א' אות רכ"א/ב, מובא גם כן אודות הרבנית מרת רחל ע"ה, שהיתה אשת הרה"ג **רבי יחיאל משה ז"ל אב"ד גראדזיסק**. וכן מצויין שם אודות בנו הרה"ח המפורסם **מו' יואל מרדכי** ז"ל מעיר ווארקע. אודות החסיד **רבי יואל מרדכי** מווארקא, מסופר בספר "תולדות יהודי אופוצ'נה", בתוך מאמר של **הרב יואל פרל**, בנו של **הרב ישראל יוסף פרל**, בנו של החסיד **רבי יואל מרדכי פרל מווארקע**.

* * *

מקובל אצל צאצאי **החסיד המופלג רבי יהושע אפרים מוקוטובסקי** זצ"ל, שהיה מכונה "**רבי יהושע מלאך**", שהוא היה מצאצאי הגאון **רבי יחיאל משה פרל אב"ד גראדזיסק** ומרת רחל ע"ה.

כך גם נמסר על ידי הגאון המפורסם **רבי חיים קרייזוירטה** זצ"ל אב"ד אנטוורפן, שנמנה על צאצאי משפחת מוקוטובסקי, ומסורת במשפחתו שהם מצאצאי מרת רחל ע"ה, אחותו של **החידושי הרי"ם זי"ע**.

כך גם מקובל היה במשפחת הסופר החסידי הרה"ח המפורסם **רבי אברהם אליהו מוקוטובסקי** זצ"ל, הידוע בשמו הספרותי "**אליהו כי-טוב**".

יתירה מזו. אחת מבנותיו של החסיד **רבי יהושע אפרים מוקוטובסקי** הנ"ל, נקראה בשם

נִתְּנָה לְדָוִד

לקט רשימות בענייני יוחסין

נפתלי אהרן וקשטיין
המאגר העולמי לכחבי היוחסין

תגובות והערות: פקס - 076-5-104905
דוא"ל - 0765104905@bezeqint.net

חיה שרה, ה"ה מרת חיה שרה צישינסקי ע"ה, [נפטרה ביום ט' באדר שנת תרצ"ט. אשת הרה"ח **רבי יהודה דב צישינסקי**, אבי האחים המפורסמים **רבי יעקב יואל צישינסקי**, **רבי יצחק (איצ'ה יהודה בער'ס) צישינסקי**, **רבי שמחה צישינסקי**], ומסורת היתה בידה, שנקראה כן על שם הרבנית הצדקנית מרת חיה שרה רוטנברג ע"ה, אמם של החידושי הרי"ם זי"ע, ואחותה מרת רחל פרל הנ"ל שהיתה מצאצאה.

* * *

ובכן, אנו פונים בזאת אל קהל קוראינו הנאמנים הי"ו. 1) האם יש מידע ביד מאן-דהו, אודות סדר היחס המפורט מהגאון רבי יחיאל משה פרל רבה של גראדזיסק, עד הרה"ק הרבי ר' ברוך ממעז'יבוז' זי"ע? 2) האם יש מי שיודע לפרט את סדר היחס מהחסידי רבי יהושע אפרים מוקוטובסקי הנ"ל, עד לרבה של גרודזיסק? [ע"כ מתוך המאמר הנ"ל].

ג

במקום מענה: "מגילת יוחסין" מסודרת וללא "דילוג על ההרים"...

והנה, עד עתה טרם קיבלנו מענה על שאילתא זו. עד שאינה ה' לידינו את **הבחור המיוחד ברוך הכשרון מופלג בתורה וביראת שמים מ' מרדכי פסח קנובלביץ הי"ו מבני ברק**, ובידו רשימות מפליאות ומדהימות בדיוקנותן ובהיקפן, אשר בהחלט ניתן להמליץ עליהן כראויין ללמד על הכלל עריכת סדר יוחסין כיצד.

לאחר שלמדנו היטיב את רשימותיו, ובדקנו אותן במקור אחר מקור, לא נדרשנו יותר להשיב על השאלות שהצגנו לעיל, כי אם לסכם בפני הקוראים את שושלת היוחסין המשפחתית, הן של משפחת הגאון **רבי חיים קרייזוויירט זצ"ל**, והן של **רבי יעקב יואל צישינסקי זצ"ל**, ונראה בעצמינו כיצד יחוסו של ה"דוד" עובר בטעות גם אל ה"אחיין"...

* * *

א. הרה"ח **רבי יעקב יואל צישינסקי**.

ב. בן הרה"ח **רבי יהודה בער צישינסקי**.

ג. בן הרה"ח **רבי שמעון אהרן צישינסקי**.

ד. בן הרה"ח **רבי שלמה יואל צישינסקי**.

* * *

ר' יהודה דוב צישינסקי הנ"ל אות ב', חתן

ה. **רבי יהושע אפרים מוקוטובסקי**. ושם זוגתו מ' מרים פערל ע"ה.

ו. בן **רבי יצחק מוקוטובסקי**.

* * *

ר' יהושע מוקוטובסקי הנ"ל אות ה', חתן

ז. **רבי יעקב ניסנבוים**. ושם זוגתו מ' רחל ע"ה.

נִתְּנָה לְדָוִד

לקט רשימות בעניני יוחסין

נפתלי אהרן וקשטיין
המאגר העולמי לכחבי היוחסין

תגובות והערות: פקס - 076-5-104905
דוא"ל - 0765104905@bezeqint.net

הערה: שם אביה של מ' רחל ע"ה לא נודע לנו כי אם בשם משפחתו בלבד: "פולטוביץ". והנה, "רחל" זו נולדה כבר בסביבות שנת תקס"ה, הרבה לפני פטירת מ' שאמור היה להיות "סבתא" שלה - הרבנית מ' "רחל" ע"ה הנ"ל - אחות **החידושי הרי"ם**, אשר למרות שעדיין לא נישאה כלל באותה עת, בכל זאת כבר זכתה אז לנכדה שקרויה "רחל" על שמה...

* * *

כלומר, שמשפחת **רבי יעקב יואל צישינסקי** לא היו כלל קרובי משפחתו של מרן בעל ה"חידושי הרי"ם" זי"ע.

ד

משפחת הגר"ח קרייזוורט זצ"ל

א. הגאון הנודע **רבי חיים שערמאן-קרייזוורט מאנטוורפן**.
ב. בן הגאון **רבי אברהם יוסף שערמאן - רב בק"ק וואוינטש - ומח"ס "בית אברהם"**.
וראה בספר "זכרון בספר" עמוד 128, שחותם את עצמו שם כנצר ממשפחת בעל ה"חידושי הרי"ם" **מגור זי"ע**.
ג. בן **רבי יעקב שערמאן**. הספד עליו, ראה בסוף ספר "בית אברהם" הנ"ל. ושם זוגתו מ' חוה גיננדל ע"ה.

* * *

ר' יעקב שערמאן הנ"ל את ג', חתן
ד. **רבי יצחק לייב ניסנבוים**. ושם זוגתו מ' אסתר מרים ע"ה.
ה. בן **רבי יעקב ניסנבוים הנ"ל**. ושם זוגתו מ' רחל ע"ה לבית "פולטוביץ".

* * *

ר' יצחק לייב ניסנבוים הנ"ל את ד', חתן
ו. **רבי ישראל רפאפורט ממגנישוב**. אבי אביו של **רבי שלמה זלמן רפאפורט - מח"ס "ויקהל שלמה"**, אשר הגאונים המסכימים לחיבורו מציינים שם שהוא "מגזע תרשימים ממשפחת החידושי הרי"ם מגור". ר' ישראל היה בן גילו של קרוב משפחת זוגתו - בעל ה"חידושי הרי"ם" זי"ע, ונפטר בשנת השבעים לימי חייו - בשנת תרכ"ט. ושם זוגתו מ' רבקה ע"ה.

* * *

ר' ישראל רפאפורט הנ"ל את ו', חתן
ז. החסיד **רבי לייבוש דיקשטיין** - שהיה קרובו או גיסו של הגה"ק **רבי ישראל רוטנברג מגור - אבי החידושי הרי"ם**, או של זוגתו הרבנית מ' חיה שרה ע"ה - שהיתה בתו של **רבי יעקב יצחק הלוי, חתן רבי נפתלי הירץ - אב"ד דק"ק ווארקא, בן רבי יונתן אייבשיץ - אב"ד דק"ק דראבנין, בן רבי אהרן פירד אייבשיץ - שהיה אחיו של הגה"ק הרבי ר' יהונתן אייבשיץ מפראג זי"ע**.

נִתְּלָדוּ

לקט רשימות בעניני יוחסין

נפתלי אהרן וקשטיין
המאגר העולמי לכחבי היוחסין

תגובות והערות: פקס - 076-5-104905
דוא"ל - 0765104905@bezeqint.net

* * *

כלומר, שרק משפחת קרייזווירט בלבד, צאצאיו של רבי יצחק לייב ניסנבוים בלבד, זה שהיה "דודו זקינו" של רבי יעקב יואל צישינסקי, רק הם בלבד היו קרובי משפחתו של רבי ישראל רוטנברג מגור - אביו של מרן בעל ה"חידושי הרי"ם" זי"ע, דרך זוגתו של רבי יצחק לייב ולא דרך אביו.

ה

קרובי משפחה נוספים של רבי ישראל רוטנברג בלבד

אגב. מתוך רשימותיו העשירות של ידידנו הבח' מרדכי קנובלביץ הנ"ל, נמצינו למדים על משפחות המתייחסות כצאצאיו של רבי ישראל רוטנברג מגור, בעוד ש"מבחן השנים מוכיח עליהם שאינם אלא מצאצאיו של אביו - ה"ה הגאון רבי מרדכי רוטנברג אב"ד דק"ק מגנישוב וזעליחוב בן הגאון רבי יצחק רוטנברג אב"ד דק"ק ריטשעוועל.

* * *

ואגב. יש לדון אודות יחוסו של רבי שרגא פייבל בן רבי מרדכי רוטנברג - אחיו של רבי ראובן ישעיה רוטנברג מוייסליץ, אם הוא יכול להיות בן בנו של רבי ישראל רוטנברג. ר' שרגא פייבל נולד לאביו ר' מרדכי לפני שנת ת"ר.

והנה, לרבי משה חיים רוטנברג - אחיו של ה"חידושי הרי"ם" - היה בן בשם מרדכי לייב שנפטר מיד לאחר לידתו רח"ל.

לאחיו רבי יעקב יוסף רוטנברג - היה בן בשם רבי מרדכי קלמן רוטנברג שנישא רק בשנת ת"ר, וילדיו שנולדו כבר לאחר שנה זו גרו בדובענקא בגבול פולין-רוסיה. האח הצעיר רבי אהרן אליהו רוטנברג השיא את ילדיו שנים רבות לאחר שנת ת"ר, והוא וילדיו גרו ביאנוב מחוז-לובלין.

האם היה - אם כן - ר' שרגא פייבל הנ"ל - גם הוא מצאצאיו של רבי מרדכי רוטנברג ממגנישוב - ולא של בנו רבי ישראל רוטנברג מגור?]

* * *

ואגב. נקודה מעניינת ביותר שנראה על פי הרשימות הנ"ל. בתעודות מווארשא, אנו מוצאים את החידושי הרי"ם חתום בשם המשפחה "אלתר" כבר בשנת תקפ"ג. ובשנים אלו ממש, אנו מוצאים משפחה עניפה בשם המשפחה "אלתר" אף היא, בעיר דורוהוסק-סוויז'. כפי הנראה בתעודות, הם מבני משפחת רבי ישראל רוטנברג מגור - אם כי לא מצאצאיו שלו עצמו. האם היו גם הם מנכדיו של אביו - רבי מרדכי רוטנברג ממגנישוב? האם ניתן לשער שמהם לקח החידושי הרי"ם את שם המשפחה "אלתר" - וכפי שהיה מקובל אז להעביר שמות משפחה מבין בני המשפחה הקרובה?

נִתְּנָה לְדֹר

לקט רשימות בעניני יוחסין

נפתלי אהרן וקשטיין
המאגר העולמי לכתבי היוחסין

תגובות והערות: פקס - 076-5-104905
דוא"ל - 0765104905@bezeqint.net

פרק שלישי

משפחות מצאצאי בעל ה"נודע ביהודה" / איינפלד, אנגלמן, ועוד

א

משפחת "איינפלד" מדור לדור

וכיון שנגענו ברשימותיו המיוחדות של **הבחור היקר מרדכי קנובלביץ** הנ"ל, אורו עינינו גם ביחוס נוסף שאודותיו התחבטנו זמן רב ביותר. המדובר הוא ביחוס משפחת "איינפלד" עד הגה"ק בעל ה"נודע ביהודה" זי"ע, ולמעלה בקודש עד לגדולי הדורות זי"ע. [ראוי לציין שיחוס זה נודע ומפורסם ביותר, לאור העובדה המדהימה, שקומתם התמירה ודיוקן פניהם של זקני המשפחה, היו דומים להפליא למראהו של ה"נודע ביהודה" ובני משפחתו, וכפי שהועד על כך על ידי רבים וטובים, ואין כאן המקום להרחיב בכך].

* * *

כפי שהיה ידוע עד כה, בשלשלת היוחסין עד בעל ה"נודע ביהודה" זי"ע, כך היא:

א. הרה"ח ר' **מרדכי יהודה איינפלד** ז"ל.

ב. בנו של הרה"ח ר' **משה אברהם איינפלד** ז"ל.

ג. והוא בן הרה"ח ר' **מרדכי יהודה** ז"ל, שנודע בסביבתו בשם: ר' **מרדכי לייב איינפלד**.

ד. ר' **מרדכי לייב** נשא את זוגתו מ' חנה שרה ע"ה, אשר על מצבת קבורתה נכתב בין היתר:

"**נין ונכד להגאון בעל המחבר ספר "נודע ביהודה" זצלה"ה**".

ה. היא היתה בתו של יהודי בשם **רבי דוב בעריש הלוי לנדאו**, אשר היה על פי המסורת, הוא עצמו או זוגתו, מנכדיו ומיוצאי חלציו של **הגאון הקדוש רבי יוסף לנדאו** - "הצדיק מפוזנא" זי"ע, שהיה חתנו של **הגאון הקדוש רבי יחזקאל הלוי מפראג** זי"ע - בעל ה"נודע ביהודה" זי"ע.

* * *

[אגב. מן המשפחות המיוחסות בדורינו - מצאצאי ה"נודע ביהודה", הוא משפחת ידידינו

הרה"ח ר' **אפריים אנגלמן מאשדוד**. אביו, **רבי משה אליהו אנגלמן**, היה בנו של **רבי שלום זעליג שטינמץ מחוסט**, שנשא את מ' לאה מינדה ע"ה - בתו של **רבי ישראל אריה הלוי ענגלמן מקריווע**, שהיה בנו של **רבי שמואל יצחק הלוי לאנדא-ענגלמן מקריווע**, בן בנו של **רבי משה הלוי סג"ל-לאנדא-ענגלמאן**, בן **רבי יעקב הלוי לאנדא-ענגלמאן מדיסענע**, בן **הגאון הנודע רבי שמואל הלוי לאנדא בעל ה"שיבת ציון" מפראג**, בנו של בעל ה"נודע ביהודה". ועוד חזון להרחיב אי"ה ביחוסה המפואר של משפחת "לאנדא-ענגלמאן דן בס"ד. ע"פ רשימות ידידינו ר' **אברהם יוסף רוט מאשדוד**].

נִתְּנָה לְדוֹ

לקט רשימות בעניני יוחסין

נפתלי אהרן וקשטיין
המאגר העולמי לכחבי היוחסין

תגובות והערות: פקס - 076-5-104905
דוא"ל - 0765104905@bezeqint.net

ב

שושלת היוחסין של ה"נודע ביהודה" וחתנו רבי יוסף הצדיק מפוזנא

כאן, נערוך בקצרה את שושלת יחוסו של ה"נודע ביהודה", אשר היה - כאמור לעיל - נכדו של הרבי ר' העשיל מקראקא - פעם אחת בלבד - דרך אמו - ולא פעם נוספת גם דרך אביו, וכפי שהוכחנו לעיל מעדותו של ה"נודע ביהודה" עצמו בהסכמתו לספר "תורת נתנאל" וכנ"ל: "דין רפוש מבית אמי שהיא מזרע הגאון המפורסם מוהר"ר יעקב ווייל".

א. הגאון הקדוש בעל ה"נודע ביהודה" מפראג זי"ע.

ב. בן רבי יהודה הלוי סג"ל לנדא מאפטא.

ג. חתן רבי אלעזר - אב"ד דק"ק ראזנאי ודובנא.

ד. בן רבי ישכר דובעריש - פו"מ בק"ק קראקא.

ה. בן הגאון הקדוש הרבי ר' העשיל מקראקא זי"ע.

ו. בן רבי יעקב - אב"ד דק"ק לובלין.

ז. בן רבי אפרים נפתלי הירש מלודמיר.

ח. בן רבי יוסף.

ט. מבני בניו של רבי יעקב ווייל - המהר"י ווייל זי"ע.

י. ממשפחת רבינו מאיר - המהר"ם מרוטנבורג זי"ע.

* * *

שושלת יוחסין מפוארת ביותר משתלשלת ועולה לו לרבי יוסף הצדיק מפוזנא הנ"ל, העולה למעלה בקודש עד הגאונים הקדושים הנודעים: רבי משה - אב"ד דק"ק לובלין - בעל ה"מהדורא בתרא", רבי משה איסר'לש מקראקא - הרמ"א זי"ע, רבי שמואל אליעזר הלוי איידל'ש - אב"ד דק"ק אוסטרעהא - המהרש"א זי"ע, רבי מאיר - אב"ד דק"ק לובלין - המהר"ם מלובלין זי"ע, רבי אריה לייב - אב"ד דק"ק קראקא - דער הויכער רבי ר' לייב, ועוד רבים.

ג

סדר היחוס המושלם / רבי יוסף הצדיק דוד המשפחה בלבד!

גם כאן, אין לנו צורך בהרחבת דברים. די לנו כשנעקוב אחר השתלשלות המשפחה מדור לדור, כפי שמתועדים להפליא ברשימות הנ"ל, והכל מתוך נוסחאות המצבות ותיעוד לידתם ונישואיהם ופטירתם של אבות המשפחה מתוך ארכיוניהם של ממשלת פולין, והנה המגילה כמו נוצרת ונשלמת מאליה...

* * *

א. הרה"ח ר' מרדכי יהודה איינפלד ז"ל. נולד בחודש אלול שנת תרנ"ה, בסקרנביץ. [נפטר

ביום י"ט לחודש ניסן - חול המועד דחג הפסח - שנת תשל"ט, ומנו"כ בהר הזיתים.

ב. בנו של הרה"ח ר' משה אברהם איינפלד ז"ל מסקרנביץ-ירושלים. נפטר ביום י"ב לחודש

נִתְּלָדוּ

לקט רשימות בעניני יוחסין

נפתלי אהרן וקשטיין
המאגר העולמי לכחבי היוחסין

תגובות והערות: פקס - 076-5-104905
דוא"ל - 0765104905@bezeqint.net

כסלו שנת ת"ש, ומנו"כ בהר הזיתים.

ג. והוא בן הרה"ח ר' **מרדכי יהודה איינפלד** ז"ל מווארשא, שנודע בסביבתו בשם: ר' **מרדכי לייב איינפלד**.

ד. ר' מרדכי לייב נשא את זוגתו מ' חנה שרה ע"ה. נפטרה בווארשא, ביום י"ג לחודש מנחם אב שנת תרמ"ד, ושם מנו"כ. על מצבת קבורתה נכתב בין היתר: "**נין ונכד להגאון בעל המחבר ספר "נודע ביהודה" זצלה"ה**".

ה. אביה היה **רבי דב בעריש הלוי לאנדא**.

* * *

החסיד **ר' בעריש לאנדא** הנ"ל נפטר בדמי ימיו, בחיי אביו וזקנו, בשנת תר"ה, ונטמן בווארשא מאחורי מצבת קבורת אביו.

ר' בעריש נשא את מ' איטקה ע"ה, בת **רבי יעקב**. אין אנו יודעים לעת עתה מי הוא ר' יעקב זה. האם יתכן שגם הוא היה מצאצאיו של ה"**נודע ביהודה**" דרך חתנו **רבי יוסף הצדיק מפוזנא**? אולי כך נוכל להצדיק את המסורת הנ"ל המקובלת בין בני המשפחה].

מילדיהם של ר' בעריש ומ' איטקה - ידועים לנו: מ' שפרינצא ע"ה, ר' ישראל יצחק ז"ל, מ' חנה שרה ע"ה, ומ' מנוחה ע"ה.

* * *

המשך יחוסו של **רבי דוב בעריש הלוי לאנדא** למעלה בקודש:

הוא היה בנו של **רבי צבי הירש הלוי לאנדא**, שנפטר אף הוא בצעירותו, ביום ט"ו בטבת שנת תר"י, ונטמן בבית החיים הנודע "גענשא" שבווארשא. [בחלקת הרבנים, שורה 20, קבר מספר 22]. על מצבת קבורתו נכתב שהוא "**נכד הנודע ביהודה והש"ך**".

* * *

ר' צבי היה בנו של הגאון **רבי יהושע הלוי לאנדא - אב"ד דק"ק אלקוש וק"ק ראדום**. ר' יהושע נולד בשנת תקמ"א, ונפטר ביום כ"ח לחודש טבת שנת תרט"ז, בראדום, ושם מנו"כ. [אגב. בכמה מקומות נפלה טעות הדפוס, ר"ח טבת, במקום: כ"ח טבת. ומכאן תאריך הפטירה המשובשת בכמה מקומות: א' בטבת].

מצאצאיו של ר' יהושע - ידועים לנו חמשה ילדים נוספים שזכרו בתעודת פטירתו. והם: ר' יצחק ז"ל, ר' שאול ז"ל - בעיר פילץ, מ' שפרינצא ע"ה ומ' חנה ע"ה - שתיהן בעיר קאליש פלך ווארשא, ומ' פייגא ע"ה - בעיר ביאליסטוק.

* * *

ר' יהושע מראדום היה בנו של הגאון הנודע **רבי ישראל הלוי לאנדא מפראג** - צעיר בניו של ה"**נודע ביהודה**" - הגאון הקדוש **רבי יחזקאל הלוי לאנדא מפראג**. [הנו"ב נולד ביום ח"י במרחשון שנת דע"ת, ונפטר ביום י"ז באייר שנת תקנ"ג, ומנו"כ בפראג].
הגאון **רבי ישראל לאנדא מפראג** נשא את הרבנית הצדקנית מרת שפרינצא טויבא ע"ה, בתו

נִתְּיָלְדוּ

לקט רשימות בעניני יוחסין

נפתלי אהרן וקשטיין
המאגר העולמי לכחבי היוחסיןתגובות והערות: פקס - 076-5-104905
דוא"ל - 0765104905@bezeqint.net

של הגאון הגדול **רבי שמואל פרנקל - אב"ד דק"ק סטאשוב**, אשר לאחר שלא הסתגלה לסגנון החיים בפראג השונה מסגנון החיים בפולין - אליה הורגלה מקטנותה, עזבה את פראג יחד עם שני בניה ושבה אל בית הוריה בסטאשוב.

שני בניהם הנודעים - הלא המה: הראשון - הגדול המפורסם **רבי אלעזר הלוי לאנדא - אב"ד דק"ק בראדי - בעל ה"יד המלך"**, ואחיו הצעיר - הגאון **רבי יהושע הלוי לאנדא הנ"ל** - ששימש כדומ"ץ בק"ק ראדום, וי"א שהיה אף **אב"ד דק"ק אלקוש**.

* * *

מקום מנוחתם של **רבי צבי הירש הלוי לאנדא** ואביו **רבי יהושע הלוי לאנדא אב"ד דק"ק ראדום** ונכדם **האברך בער ב"ר צבי הירש הלוי לאנדא**, בווארשא העיר, בבית החיים הנודע "גענשא" - מרחק של שני קברים ממצבתו של הגה"ק **רבי יעקב יוסף רוטנברג - אחיו של ה"חידושי הרי"ם מגור" זי"ע**.